

Z1-2-23

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

Minister VWS

Deadline: 17-2-2023

nota

Aanbiedingsbrief werkagenda gezamenlijk advies NZa,
ZiNL, ACM

TER BESLISSING

**Directoraat Generaal
Curatieve Zorg**
Directie Geneesmiddelen en
Medische Technologie

Opgesteld door

Senior Beleidsmedewerker

Datum

16 februari 2023

Kenmerk

3518897-1043860-GMT

Zaaknummer

1043860

Bijlage(n)

1

1. Aanleiding

- De TK heeft u per motie Kuiken¹ opgeroepen om NZa, ZiNL en ACM te verzoeken om een gezamenlijk beleidsadvies ten aanzien van de betaalbaarheid en toegankelijkheid van geneesmiddelen in Nederland te formuleren.
- De afgelopen maanden hebben de organisaties, op hun verzoek gefaciliteerd door het ministerie van VWS, een werkagenda voor de totstandkoming van het advies opgesteld. Naast de werkagenda zullen de zbo's intensiever gaan samenwerken om meer grip te krijgen op geneesmiddelenprijzen en – uitgaven, rekening houdend met de toegankelijkheid van de zorg en andere collectieve voorzieningen als geheel.
- De uitvoering van de werkagenda, uitmondend in een breed advies aan de minister van VWS is nu van start en zal ongeveer 1 tot 1,5 jaar duren. Die tijd is ook nodig voor aanvullend onderzoek en het uitvoeren van een maatschappelijke consultatie voor de adviezen rond de opzet van een maatschappelijk aanvaardbaar kader.
- U stuurt – middels deze brief- een publieksversie van de werkagenda aan de Tweede Kamer.

2. Geadviseerd besluit

- Ik adviseer u de brief aan de Kamer te sturen. Daarmee houdt u de Tweede Kamer op de hoogte van de uitvoering van de motie en geeft u inzicht in de onderwerpen en de manier van samenwerken op dit onderwerp.
- Dit laatste is van belang omdat de rol van het ministerie duidelijk beschreven wordt: u faciliteert de totstandkoming van het advies en geeft waar gewenst feitelijke inbreng. Het is aan de zbo's om een onafhankelijk advies op te stellen.

3. Kernpunten

De werkgroep richt zich in het voorgenomen advies op de onderstaande twee thema's:

Thema 1: Een kader voor maatschappelijk aanvaardbare prijzen en uitgaven van geneesmiddelen

¹ Kamerstuk 29 477, nr. 722

Het doel van het op te stellen kader is om op basis van meerdere openbare variabelen te kunnen vaststellen wat een maatschappelijk verantwoorde prijs voor een geneesmiddel is. Dit moet fabrikanten ertoe bewegen prijzen te vragen die maatschappelijk verantwoord zijn, waardoor ook andere zorg en andere collectieve voorzieningen voor iedereen die daarop is aangewezen toegankelijk en betaalbaar zijn.

De werkgroep wil met het opstellen van een politiek gedragen kader voor een prijs van een geneesmiddel ervoor zorgen dat de minister (of een zelfstandige instantie die gemandateerd is hierover te beslissen) een krachtiger instrument heeft om te handelen in een situatie waarin een fabrikant, ondanks dit openbare formele kader, besluit een te hoge prijs te vragen.

Datum
16 februari 2023

Kenmerk
3518897-1043860-GMT

Thema 2: Maatregelen voor het versterken van concurrentie van geneesmiddelen onderling

De werkgroep heeft stilgestaan bij casuïstiek en heeft zo gekeken in welke situaties er sprake is van mogelijk onwenselijk gedrag van geneesmiddelenfabrikanten. Dit is gedrag waarbij een niet optimale marktuitsluiting ontstaat. Het structureel signaleren, bespreken en uitwisselen van informatie tussen de zbo's helpt bij het identificeren van belangrijkste marktproblemen. Dit kan een bijdrage leveren aan het kader voor maatschappelijk aanvaardbare prijzen en uitgaven van geneesmiddelen. Als blijkt dat daarnaast beleidswijzigingen nodig zijn om meer concurrerende omstandigheden te creëren, dan kunnen hiervoor voorstellen worden gedaan in het beleidsadvies.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Het draagvlak voor adviezen om geneesmiddelenprijzen en -uitgaven te beheersen en tegelijkertijd de toegang tot geneesmiddelen te waarborgen, is groot door de complexiteit van het onderwerp.

De onderwerpen die worden opgepakt (maatschappelijk aanvaardbare prijzen vaststellen, aanpakken mogelijk ongewenst gedrag) spelen een grote rol in het maatschappelijk debat.

Een advies hoe een maatschappelijk gedragen (en politiek aanvaard) kader voor vaststelling van aanvaardbare prijzen kan worden ingezet, kan waarschijnlijk rekenen op brede steun omdat er vanuit de TK veel aandacht voor het onderwerp is en een op te stellen maatschappelijk aanvaardbaar kader meer inbreng van en draagvlak onder burgers zou kunnen bieden aan complexe vergoedingsbeslissingen.

Een onafhankelijk, gewogen advies kan de steun voor daaropvolgende beleidsmaatregelen vergroten.

Een belangrijk aspect is de haalbaarheid van het hanteren van een maatschappelijk aanvaard kader. De werkgroep is zich ervan bewust dat dit probleem breder speelt dan alleen in Nederland. Het succes van nationale maatregelen is deels afhankelijk van maatregelen in andere landen. Het gebruik van een maatschappelijk aanvaardbaar kader voor geneesmiddelenprijzen en -uitgaven kan spanning opleveren als een dergelijk kader niet ook in andere landen wordt toegepast. Het is belangrijk om dit te blijven benadrukken.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Bij complexe vergoedingsbeslissingen, waarbij de kosteneffectiviteit ongunstig is en de uitgaven groot zijn, speelt steeds de impliciete vraag hoe te komen tot een eerlijke beslissing over het wel of niet vergoeden van een geneesmiddel. Daarop proberen de betrokken organisaties een antwoord te vinden en in het werkprogramma wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan de maatschappelijke weging en het betrekken van burgers en belanghebbenden bij de vaststelling van een kader.

Samen met de partijen wordt de komende tijd ook aandacht besteed aan communicatie rond de uitvoering van het werkprogramma en het op te stellen beleidsadvies.

c. Financiële en personele gevolgen

Er is een voorziening voor de kosten voor de begeleiding van het advies en eventuele aanvullende activiteiten voor de totstandkoming van het advies opgenomen in het bestedingsplan van de directie GMT.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Geen.

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

NZa, ZiNL en ACM hebben de werkagenda gezamenlijk opgesteld, op hun verzoek in samenspraak met het ministerie van VWS.

f. Gevolgen administratieve lasten

Geen.

g. Toezeggingen

U zegt toe de Tweede Kamer over de eindresultaten van het adviestraject te informeren.

h. Fraudetoets

Niet van toepassing.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

a. Motivering

Niet van toepassing.

Datum

16 februari 2023

Kenmerk

3518897-1043860-GMT